

Страсбург, 5.7.2016 г.
COM(2016) 451 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

**Съобщение относно по-нататъшни мерки за увеличаване на прозрачността и за
борба с отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци**

Въведение

Европейската комисия следва амбициозна програма за по-справедливо, по-прозрачно и по-ефективно данъчно облагане в ЕС, в съответствие с по-широката цел за устойчив растеж и инвестиции в подкрепа на създаването на работни места в рамките на един по-задълбочен единен пазар. Дружествата следва да плащат данъци в държавата, където се реализират техните печалби. Борбата срещу отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци е в центъра на тази програма.

Отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци лишават обществените бюджети от приходи за милиарди евро всяка година, нарушават конкуренцията между предприятията и рушат условията на справедливост и равнопоставеност на всички данъкоплатци. Те подриват концепцията за данъчни системи в услуга на растежа и възпрепятстват успешното изграждане на съюз на капиталовите пазари. Налице е риск от задушаване на иновациите и конкурентоспособността, тъй като малките и средни предприятия (МСП), които са основният източник на работни места в Европа, в крайна сметка плащат пропорционално повече данъци от големите дружества, които могат да си позволят агресивно данъчно планиране. Избягването на данъци може също така да увеличи данъчната тежест върху труда, тъй като правителствата компенсират загубените приходи чрез повишаване на други данъци, в ущърб на заетостта и жизнеността на пазара на труда. Справедливото данъчно облагане е също така от съществено значение за обществения договор между правителствата и техните граждани. Налице е засилен обществен призив за борба срещу агресивните данъчни практики, намаляващи приходите, които правителствата използват за други цели.

Поради трансграничния характер на отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци, чисто националните действия за справяне с тези проблеми са като цяло неефективни. В действителност, некоординираните национални мерки за борба с данъчните злоупотреби могат да влошат положението, защото фрагментират единния пазар, създават нови тежести за данъкоплатците и откриват нови възможности за агресивно данъчно планиране. Координираният подход за справяне с данъчните злоупотреби — както на равнището на ЕС, така и на международно равнище — е от съществено значение.

За тази цел Комисията представи редица важни предложения за по-ясна и по-добре координирана позиция на ЕС срещу данъчните злоупотреби, която да е съгласувана с международния дневен ред и при необходимост е още по-амбициозна в услуга на единния пазар. Тези инициативи вече доведоха до забележителни постижения, които се очаква да подобрят коренно данъчната среда за гражданите и предприятията в Европа. Комисията също така започна разследвания съгласно правилата за държавна помощ дали някои държави членки са предоставяли данъчни предимства на избрани многонационални дружества¹.

¹ Вж. Известие относно понятието за държавна помощ § 169—174:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/notice_of_aid_en.pdf

Въпреки отбелязания значителен напредък, остават редица нерешени проблеми в борбата срещу избягването на данъци и отклонението от данъчно облагане и за ограничаване на възможностите за широкомащабно укриване на средства, разкрити в изтеклата неотдавна в медиите информация, известна като „Панамските документи“.

Настоящото съобщение очертава постигнатия досега напредък и приоритетните области за действие през идните месеци на равнището на ЕС и на международно равнище, за да се засили борбата срещу отклонението от данъчно облагане, избягването на данъци и незаконните финансови дейности.

НАПРЕДЪК ПО ПРОГРАМАТА НА ЕС ЗА УВЕЛИЧАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ЗА БОРБА С ОТКЛОНЕНИЕТО ОТ ДАНЪЧНО ОБЛАГАНЕ И ИЗБЯГВАНЕТО НА ДАНЪЦИ

Повишаване на прозрачността на данъчното облагане

Първата стъпка към по-справедливо и по-ефикасно данъчно облагане бе да се внесе повече прозрачност в данъчното облагане в Европа. След две амбициозни предложения за прозрачност от страна на Комисията държавите членки наскоро се споразумяха за повече откритост и сътрудничество между техните данъчни органи и за засилване на проверките на трансграничните данъчни практики на дружествата. От 2017 г. всички държави членки ще си обменят автоматично и редовно информация за своите трансгранични данъчни становища. Освен това през март 2016 г. държавите членки се споразумяха техните данъчни органи автоматично да споделят помежду си доклади по държави за дейностите на многонационалните дружества за данъчни цели. Тези нови законодателни изисквания значително ще подобрят способността на държавите членки да предпазват своите данъчни основи и да ограничават схемите за избягване на данъци.

Европейският съюз също повишава прозрачността за обществеността. В резултат от финансовата криза бяха въведени стриктни изисквания за прозрачност за банките. Съгласно Директивата за капиталовите изисквания² финансовите институции са длъжни да оповестяват публично ключова информация за своите дейности, данъци, печалби и държавни субсидии по държави, в рамките на ЕС и извън него. Големите предприятия в добивната промишленост и дърводобива трябва също да извършват публично отчитане по държави (ОПД) съгласно Директивата за счетоводството.

През април 2016 г. Комисията предложи всички мултинационални дружества с оборот над 750 млн. евро и дейност в ЕС да се задължат да публикуват определен набор от данъчни данни онлайн. Те ще трябва да оповестяват информацията по държави за всяка държава от ЕС, както и за данъчните юрисдикции, които не спазват данъчните стандарти за добро управление. Агрегирани данни ще трябва да се представят и за операциите в останалата част на света. Тези правила ще доведат до по-голяма отчетност на големите мултинационални дружества по данъчни въпроси, което ще позволи на гражданите да проучват по-добре данъчното им поведение и да ги подтикват да уреждат данъчните си задължения на местата, на

² Директива 2013/36/ЕС

които реализират печалба, запазвайки конкурентоспособността и избягвайки утежняването на положението на малките предприятия. Европейският парламент и Съветът се приканват да разгледат настоящото предложение възможно най-скоро.

Мерките на ЕС изискват прозрачност и по отношение на сметките на физическите лица. От януари 2016 г. е в сила ново законодателство за предотвратяване укриването на офшорни средства. Съгласно Директивата относно административното сътрудничество държавите членки са задължени да обменят помежду си автоматично обширно количество информация относно доходите и капитала на физически лица и образувания в чужбина. Освен това бяха подписани нови споразумения за данъчна прозрачност с Швейцария, Лихтенщайн, Андора и Сан Марино, а подобно споразумение ще бъде подписано с Монако през следващите седмици. Тази прозрачност ще подобри капацитета на държавите членки да откриват и да подвеждат под отговорност лицата, избягващи данъци, и едновременно с това ще бъде демотивиращ фактор срещу укриването в офшорни дестинации на доходи и активи за данъчни цели. И последно, съгласно Четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари държавите членки са задължени да създадат централизирани регистри с информация за действителните собственици, за да се осигури по-голяма прозрачност на капиталовите потоци и да се подобри борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Комисията призова държавите членки да приложат тези правила до края на годината.

По-справедливо данъчно облагане

Работата на Комисията за по-голяма данъчна прозрачност е съпроводена със също толкова категоричен подход за гарантиране, че държавите членки разполагат с необходимите инструменти за защита на своите данъчни основи от злоупотреби и за събиране на своите законни приходи.

В плана за действие на Комисията за справедливо и ефективно данъчно облагане³ от юни 2015 г. се определят редица мерки за модернизирани на корпоративното данъчно облагане в ЕС. Планът за действие постави основите за многоаспектен подход на ЕС за борба срещу агресивното данъчно планиране и режимите, които го насърчават, като в същото време свежда до минимум риска от неоправдано двойно данъчно облагане. Вече е напреднала съществено работата по много от действията, не на последно място по изготвянето на предложение за възобновяване на общата консолидирана основа за облагане с корпоративен данък, която Комисията смята да представи преди края на годината с цел подобряване на средата за предприятията в рамките на единния пазар, като в същото време се премахнат несъответствията между националните системи, от които понастоящем се възползват дружествата, практикуващи агресивно данъчно планиране.

В пакета от мерки за борба с избягването на данъци от януари 2016 г. бяха включени правно обвързващи мерки за справяне с агресивното данъчно планиране и външна стратегия за насърчаване на доброто данъчно управление в международен план. Налице е значителен напредък по всички елементи от този пакет. Директивата за борба с избягването на данъци получи одобрението на Съвета през юни 2016 г. Това ще спомогне да се избегнат някои от най-често срещаните видове прехвърляне на печалби, чрез координирани правила за

³ COM(2015) 302

решаване наред с останалото на несъответствията при хибридни субекти и инструменти, за данъчно контролирани чуждестранни дружества и за ограничаване на правото на приспадане на лихви. Външната стратегия беше одобрена от Съвета през май 2016 г. и в момента тече работа по всяка от заложените в нея дейности, включително по процеса за създаване на общ европейски списък на несътрудническите юрисдикции. Постигнат бе важен напредък и в подобряването на положението в други области на корпоративното данъчно облагане, като например преразглеждането на правилата за трансферно ценообразуване и преференциалните режими на държавите членки, в съответствие с новите международни стандарти. Освен това Комисията продължава да следи отблизо случаите, в които предоставяните на определени предприятия стимули могат да се окажат нарушение на правилата на ЕС за държавните помощи.

Комисията също така настоява за по-високи стандарти за добро управление в областта на данъчното облагане в международен мащаб. Сериозен напредък бе постигнат за подобряване на рамката за добро данъчно управление в световен мащаб и за затягане на данъчните системи срещу злоупотреби. По-специално мерките на ОИСР срещу намаляването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби (BEPS) ще затворят важни канали за агресивно данъчно планиране, ако бъдат цялостно и широко приложени.

НЕРЕШЕНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Въпреки тези важни постижения, Комисията е убедена, че трябва да се направи повече в борбата срещу избягването на данъци и отклонението от данъчно облагане. Неотдавна медиите разкриха как продължават да се използват потайни холдинги и финансови структури за укриване на доходи и активи в офшорни дестинации, често с помощта на вещи консултанти. Макар някои от тези структури да имат законна цел, известни дейности биха могли да се използват за корупция, пране на пари и отклонение от данъчно облагане.

Очаква се много от посочените по-горе нови мерки, в т.ч. обвързващите разпоредби за борба със злоупотребите, новите изисквания за прозрачност и общият списък за ЕС на несътрудническите юрисдикции, да ограничат подобни практики в бъдеще. Това обаче не запущва всички съществени пробойни в европейската и международната данъчна рамка, които трябва да намерят решение, за да се предотвратят трансграничните данъчни злоупотреби и незаконната финансова дейност. Европейският парламент споделя тази гледна точка и създаде анкетна комисия по т.нар. „Панамски документи“, която да предостави полезна информация за реакцията на ЕС на тези разкрития.

1. Използване на предимствата, които осигурява връзката между правилата за борба с изпирането на пари и правилата за данъчна прозрачност

Скандалът с „Панамските документи“ потвърди, че липсата на прозрачност относно действителните собственици може да улеснява изпирането на пари, корупцията и отклонението от данъчно облагане. Реакциите по тези проблеми следва да са взаимно допълващи се и свързани.

Днес Комисията предложи изменения в Четвъртата директива срещу изпирането на пари⁴ конкретно с цел да се подсилят механизмите на ЕС за защита срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма.⁵

Тези изменения включват разширяване на обхвата на информацията, до която имат достъп звената за финансово разузнаване; въвеждане на изисквания за комплексна проверка за обмена на виртуални валути и засилване на проверките и контрола на предплатени платежни инструменти.

Комисията скоро ще приеме за първи път списък на ЕС на високорисковите трети държави със стратегически недостатъци в техните режими за борба с изпирането на пари и с финансирането на тероризма. Измененията в Четвъртата директива срещу изпирането на пари включват хармонизиран списък на мерките за комплексна проверка, които финансовите институции трябва да извършват на финансовите потоци от тези държави.

Редица предложени изменения предоставят директно решение за преодоляване на съществените пропуски, за които неотдавна изтече информация в медиите, позволили укриването на средства в офшорни дестинации за избягване на данъчното облагане.

Първо, в изменената Директива за борба с изпирането на пари, прагът за обявяване на действителните собственици на пасивни корпоративни субекти, беше намален. Това ще гарантира по-голяма прозрачност и контрол на тези структури. Второ, като част от техните по-широкообхватни задължения за финансово отчитане за целите на данъчното облагане, от финансовите институции ще се изисква системно да прилагат настоящите правила за комплексна проверка спрямо съществуващи клиенти, освен към всички нови клиенти. Това ще позволи проверката на сметки, които не са били разглеждани от финансови институции над десет години и които може да са били използвани за незаконни цели. Трето, изискванията за регистрация на действителните собственици на доверителни фондове бяха изяснени, за да се отстранят пропуските в законодателството и националните несъответствия. Четвърто, ще се подобри достъпът до информацията относно действителните собственици: чрез измененията в Директивата в областта на дружественото право от държавите членки ще се изисква да осигурят публичен достъп до набор от данни относно дружества и доверителни фондове от предприемачески тип⁶; за другите доверителни фондове тази информация ще бъде достъпна за субектите със законен интерес. Това ще допринесе за борбата със злоупотребата с правни субекти и правни форми.

В допълнение към тези изменения на Четвъртата директива срещу изпирането на пари и на Директивата в областта на дружественото право Комисията предложи

⁴ COM(2016) 450

⁵ Вж. също План за действие за засилване на борбата срещу финансирането на тероризма, COM (2016) 50

⁶ Доверителни фондове, които включват собственост, притежавана от, или за сметка на, лице със стопанска дейност, състояща се във или включваща управление на доверителни фондове, и което действа като попечител на доверителен фонд в рамките на тази стопанска дейност с оглед печалба и други видове правни форми със структура или функции, сходни с тези на доверителните фондове.

също допълнително преразглеждане на директивата относно административното сътрудничество в областта на данъчното облагане⁷. Това ще гарантира, че данъчните органи задължително ще получат достъп до данните, предоставени съгласно правилата на ЕС за борба с изпирането на пари, по-специално до информацията от комплексната проверка на клиента и информацията, съдържаща се в техните национални регистри на действителните собственици, за да изпълняват своите задачи, а не само в контекста на борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма. В действителност към момента държавите членки имат избор дали да предоставят достъп до тази информация на данъчните органи и това ограничава ефективността на извършваните данъчни одити. Ако получат достъп до тази информация, данъчните органи ще могат да идентифицират лицето, което стои зад дадено непрозрачно дружество, структура или образуване, и да реагират бързо при констатирано отклонение от данъчно облагане и избягване на данъци.

Ефективният надзор и правоприлагане имат ключова роля за предотвратяване изпирането на пари, финансирането на тероризма и престъпността като цяло. От изключително значение е държавите членки да транспонират и прилагат на практика тази подсилена правна рамка.

Комисията призовава Европейския парламент и Съвета бързо да постигнат съгласие по предложените изменения на Четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари, което ще подобри борбата срещу финансирането на тероризма и ще затвори съществени пробойни, позволили на лицата, избягващи данъци, да останат незабелязани чрез пренасочване на средства към офшорни дестинации.

Европейският парламент и Съветът следва също така бързо да дадат съгласието си за предложеното преразглеждане на Директивата относно административното сътрудничество, което ще подсили синергиите между правилата на ЕС за борба с изпирането на пари и тези за прозрачност. Това ще гарантира на данъчните органи достъп до важна информация на национално равнище, което ще им позволи да се борят успешно с отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци чрез използване на офшорни фондове.

2. Подобряване обмена на информация относно действителните собственици

Посочените по-горе предложения да се даде достъп на данъчните органи до подробна национална информация относно действителните собственици целят значително да подобрят способността на тези органи да разкриват отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци. За ефективна борба с данъчните измами и избягването на данъци обаче ще са нужни допълнителни усилия, по-специално чрез незабавно трансгранично прилагане на прозрачност относно действителните собственици.

ЕС отдавна съзнава колко важно е административното сътрудничество между данъчните органи в борбата срещу данъчните злоупотреби. Автоматичният обмен на информация между данъчните органи е един от най-силните инструменти на ЕС в това отношение. Този трансграничен обмен на информация отскоро обхваща всички финансови сметки, данъчни становища и информация за дейностите на мултинационалните дружества за данъчни цели.

⁷ COM(2016) 452

Предвид скорошните медийни разкрития за текущото положение са налице сериозни аргументи за задълбочаване на административното сътрудничество между данъчните власти, което да обхваща и споделянето на информация за действителните собственици, в рамките на ЕС и в световен мащаб. Предоставянето на пряк достъп на данъчните органи до подробна полезна информация от други държави членки относно действителните собственици значително ще подобри способността им да установяват рисковете от отклонение от данъчно облагане и избягване на данъци.

На равнището на ЕС, всички държави членки се съгласиха да участват в пилотен проект, започнат от Обединеното кралство, Германия, Испания, Италия и Франция, за обмен на информация относно действителните собственици на дружествата и поверителните фондове⁸. Това би било естествено продължение на разпоредбите за прозрачност, които вече са залегнали в правото на ЕС, и на представените днес предложения, които осигуряват на данъчните органи пълен достъп до информацията относно действителните собственици. Автоматичният обмен на информация относно действителните собственици би могъл евентуално да бъде интегриран в обвързващата рамка на ЕС за данъчна прозрачност.

На международно равнище страните от G-20 отново подчертаха първостепенното значение, което придават на международната финансова прозрачност. През април 2016 г. те поискаха от ОИСР и Специалната група за финансови действия (FATF)⁹ да предложат до октомври нов световен стандарт за прозрачност по отношение на действителната собственост. Комисията горещо приветства тази инициатива, която ще даде достъп до жизненоважна информация на данъчните органи, за да разкриват сложни и прикрити офшорни схеми в световен мащаб. Комисията ще подкрепя всячески разработването на новия световен стандарт за прозрачност. Веднага след като станат известни повече подробности около практическото прилагане на новата глобална инициатива, Комисията ще ги анализира в контекста на евентуални връзки между регистрите за действителни собственици на държавите членки.

Комисията започна да разглежда коя рамка би била най-подходяща за прилагането на автоматичния обмен на информация относно действителните собственици на равнището на ЕС, за да се гарантира, че данъчните органи разполагат с актуална и надеждна информация за дружествата и поверителните фондове в чужбина, които потенциално представляват интерес за тях от данъчна гледна точка.

През есента Комисията ще представи първоначален анализ по този въпрос на държавите членки и след това, въз основа на получената обратна информация, ще определи подходящите следващи стъпки.

3. Засилване надзора над субектите, които правят възможно или стимулират агресивното данъчно планиране

Неотдавнашните медийни разкрития осветлиха ролята на някои финансови посредници и консултанти, чиито клиенти укриват средства в офшорни

⁸ <http://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/Taxation/Articles/G5-letter-to-G20-counterparts-regarding-action-on-beneficial-ownership.html>

⁹ Специална група за финансови действия срещу изпирането на пари

дестинации. Макар някои сложни операции и корпоративни структури да имат напълно законни цели, други офшорни дейности могат да бъдат по-малко основателни или дори незаконни. На равнището на ЕС са приети вече редица важни мерки, за да се попречи на дружества и физически лица да използват изкуствени или скрити офшорни структури за избягване на данъци или отклонение от данъчно облагане. Сред тях са новите правила за прозрачност на финансовите отчети¹⁰, разпоредби за борба със злоупотребите в Директивата за борба с избягването на данъци¹¹, солидната регулаторна рамка на ЕС за финансовия сектор и предложените изменения в Четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари. Въпреки това изглежда, че има сериозни основания за въвеждане на допълнителни мерки — чрез хоризонтални или секторни разпоредби — които да поставят ударението върху субектите, които стимулират или правят възможни схемите за отклонение от данъчно облагане и избягване на данъци. Това ще помогне на компетентните органи да откриват и блокират подобна дейност на по-ранен етап и да затворят пробойните в законодателството, които правят подобна дейност възможна. Подобни мерки също така ще имат демотивиращ ефект върху лицата, които активно подкрепят и използват агресивно данъчно планиране.

В действие 12 от плана за действие на ОИСР срещу намаляването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби (BEPS) се препоръчва държавите да изискват от данъкоплатците и организаторите на схеми за данъчно планиране (данъчни консултанти, правни съветници, финансови институции и т.н.) да оповестяват всички използвани или стимулирани от тях схеми за агресивно данъчно планиране. Някои държави членки¹² вече прилагат такива задължителни схеми за оповестяване на национално равнище, а при други те са в процес на разглеждане. Независимо от това, предвид трансграничния характер на агресивното данъчно планиране, чисто националните схеми могат да имат само ограничено въздействие. През май 2016 г. Съветът прикани Комисията „да обмисли законодателни инициативи за правила за задължително оповестяване, въз основа на действие 12 от проекта на ОИСР относно BEPS, с цел въвеждане на ефективни демотивиращи мерки за посредниците, които участват в схеми за укриване или избягване на данъци“. Това потвърждава нееднократния призив на Европейския парламент за по-строги мерки срещу субектите, които правят възможни или стимулират схемите за укриване на данъци.

Комисията ще проучи най-добрия начин за засилване на надзора и ще гарантира, че се прилагат ефективни демотивиращи мерки срещу субектите, които правят възможно или стимулират агресивното данъчно планиране¹³. Това може да включва, например, повече прозрачност за тези схеми пред данъчните органи.

За тази цел, от есента на 2016 г. Комисията ще стартира обществена консултация, за да събере обратна информация по въпроса за най-подходящия подход.

¹⁰ COM (2013) 348

¹¹ COM (2016) 26

¹² Обединеното кралство, Ирландия и Португалия

¹³ http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/index_en.htm

Успоредно с това Комисията ще работи в тясно сътрудничество с ОИСР и останалите международни партньори по възможен глобален подход за по-голяма прозрачност на консултантските дейности, който да е по-мощен от препоръката по BEPS (действие 12).

4. Насърчаване на по-високи стандарти за добро управление в областта на данъчното облагане в световен мащаб

Мерките на ЕС срещу отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци съществено спомагат да се защитят данъчните основи на държавите членки, да се гарантира равнопоставеност за предприятията и да се насърчава една по-справедлива и по-конкурентна среда в рамките на единния пазар. Предвид глобалния характер на данъчните измами обаче, са необходими действия на международно равнище срещу непрозрачните системи и агресивното данъчно планиране.

В това отношение ЕС твърдо подкрепя усилията на ОИСР за гарантирано прилагане в световен мащаб на по-високи стандарти за добро управление в областта на данъчното облагане както чрез приобщаващата рамка за изпълнение на BEPS, така и чрез работата на Глобалния форум за наблюдение на прозрачността в данъчната област. Посредством обвързващо законодателство ЕС бързо приложи новия световен стандарт за автоматичен обмен на информация за финансови сметки (общ стандарт за предоставяне на информация), както и ключови мерки по BEPS. В това отношение ЕС е пример в международен план за добро данъчно управление. Съществен приоритет в момента е да се гарантира, че международните партньори на ЕС също прилагат тези по-високи стандарти за добро управление в областта на данъчното облагане и ЕС трябва да засили натиска си на световни форуми — по-специално на G-20 — за постигане на тази цел.

През януари 2016 г. Комисията представи външна стратегия за ефективно данъчно облагане¹⁴, за да осигури съгласуваност в подхода на ЕС за насърчаване на доброто данъчно управление в световен мащаб. Като част от тази стратегия Комисията определи редица инструменти за насърчаване на доброто управление в световен мащаб, включително чрез споразумения с трети държави и чрез подпомагане на развиващите се страни в спазването на данъчните стандарти за добро управление. В отговор на отказа на някои държави да спазват стандартите за добро управление в областта на данъчното облагане Комисията предложи нов процес на изготвяне на списък на ЕС. Това е отговор на призивите на Европейския парламент¹⁵ да се изготви списък на ЕС на несътрудническите данъчни юрисдикции. Общият за ЕС списък ще се основава на ясни, обективни и аргументирани на международно равнище критерии, стабилен процес на проверки и открит диалог с въпросните трети държави. Министрите на финансите от ЕС подкрепиха този процес на изготвяне на списък на заседанието на Съвета по икономически и финансови въпроси през май 2016 г. и призоваха първият списък на ЕС да бъде готов през 2017 г. Те освен това приканиха групата „Кодекс за поведение при данъчното облагане на предприятията“ да обсъди подходящи мерки за противодействие, които да придружават списъка.

¹⁴ COM (2016) 024

¹⁵ Доклади TAXE 1 и TAXE 2: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/taxe/work-in-progress.html>

Общият за ЕС списък следва да послужи като значим демотивиращ фактор, насочен срещу държавите, които отказват да се включат в глобалния преход към по-справедливо и по-прозрачно данъчно облагане. Освен това Г-20 неотдавна призова за изготвяне на международен списък на несътрудническите юрисдикции, което придаде още по-голямо значение на процеса на изготвяне на списък на ЕС на тези юрисдикции. Общият за ЕС списък може да послужи за модел на бъдещия международен списък, защото ще е изготвен по международно приети стандарти.

За да улесни бързото изготвяне на списъка на ЕС, Комисията е в процес на финализиране на предварителна оценка на всички трети държави, за да се определи рискът, който те евентуално представляват за подриване на данъчните основи на държавите членки. Тя ще представи резултатите от този анализ на групата „Кодекс за поведение при данъчното облагане на предприятията“ преди лятото. На тази основа държавите членки ще могат бързо да набележат третите държави, които желаят да подложат на допълнителни проверки от гледна точка на доброто данъчно управление и да започнат диалог с избраните юрисдикции преди края на 2016 г.

Комисията също така ще работи в тясно сътрудничество с ОИСР за разработване на амбициозен и ефективен международен списък на несътрудническите юрисдикции.

5. Подобряване на защитата на сигнализиращите за нередности лица

През последните години бе постигнат политически консенсус за борба с отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци в Европа, което позволи прилагането на важни мерки както на национално равнище, така и на равнището на ЕС. Осветлените неотдавна от сигнализиращите за нередности лица нови знакови случаи на избягване на корпоративно данъчно облагане и отклонение от данъчно облагане от страна на физически лица, правят още по-необходими ефективните мерки за защита на сигнализиращите за нередности лица. Защитата на лицата, които докладват или разкриват информация за действия и бездействия, които сериозно застрашават или накърняват обществения интерес не само подсилва способността на заетите лица да споделят такава информация, но също така има потенциала да допринесе съществено за разкриването на измами и отклонение от данъчно облагане, които лишават европейските данъчни органи от законни данъчни приходи. Съответно Европейският парламент и много заинтересовани страни призоваха за по-добра защита на сигнализиращите за нередности лица.

Тяхната защита е от основно значение, като се има предвид, че институционалните процеси на отчетност разчитат на излагането на информация, за да бъдат установени потенциалните нарушения. Защитата на тези лица в обществения и в частния сектор допринася за справяне с лошото управление и нередностите, включително трансграничната корупция, които засягат финансовите интереси на ЕС или на отделните държави. Също така от гледна точка на функционирането на единния пазар и корпоративната социална отговорност това може да внесе повече дисциплина в дружествата и да е в защита на обществените интереси, което потенциално ще увеличи доверието в пазара и съответно ще привлече потенциални инвеститори и бизнес партньори.

Комисията напълно подкрепя целта сигнализиращите за нередности лица да бъдат защитени срещу репресивни мерки. Комисията предприе стъпки за защита на посочените лица в секторното законодателство на ЕС, както и в рамките на институциите на ЕС. Например, държавите членки са задължени да създадат ефективни и надеждни механизми, с които да се насърчава подаването на сигнали до компетентните органи за потенциални или действителни нарушения на правила срещу изпирането на пари. Финансовите институции и другите отговорни субекти трябва да въведат процедури за служителите или лицата със сходен статус, които сигнализират за нарушения на тези правила. Подобни изисквания са въведени за адвокатските и одиторските дружества и в други области на правото на ЕС като пазарните злоупотреби и колективното инвестиране в прехвърлими ценни книжа. Законодателството на ЕС относно търговските тайни установява рамка, в която е налице баланс между значението на професионалното отношение и поверителността на търговската информация и ефективната защита на сигнализиращите за нередности лица.

Докато не бъдат въведени специални разпоредби в правото на ЕС относно защитата на тези лица, се прилага националното законодателство. Това обхваща области като спазването на данъчното право, които понастоящем не са обхванати от разпоредбите на ЕС за защита на сигнализиращите за нередности лица.

Комисията ще продължи да следи разпоредбите на държавите членки относно сигнализиращите за нередности лица и да улеснява проучванията и обмена на най-добри практики за подобряване защитата им на национално равнище. Успоредно с това Комисията ще извърши оценка на възможностите за по-нататъшни действия на равнището на ЕС.

С цел укрепване на защитата на сигнализиращите за нередности лица Комисията оценява възможността за хоризонтални или допълнителни секторни мерки на равнището на ЕС, съобразно с принципа на субсидиарност.

Заклучение

През последните години бе отбелязан значителен напредък в борбата на равнището на ЕС с отклонението от данъчно облагане, избягването на данъци, измамите и корупцията. Комисията представи предложения за повишаване на прозрачността на данъчното облагане, за значително намаляване на възможностите за агресивно данъчно планиране и за насърчаване на доброто данъчно управление в световен мащаб. След цялостното им прилагане те ще изменят трайно данъчната среда в Европа, като я направят по-справедлива, по-отворена и по-ефективна за гражданите, предприятията и държавите членки в рамките на единния пазар.

Нужни са обаче непрекъснати усилия в борбата за по-справедлива и по-прозрачна данъчна система, както и способност за бързо реагиране при нови обстоятелства и събития. Изтеклите неотдавна в медиите разкрития принудиха ЕС да предприеме допълнителни действия за подобряване на вътрешната си координация срещу данъчните злоупотреби и да работи в тясно сътрудничество с международните партньори — особено в рамките на Г-20 и ОИСР — за разработване на амбициозна глобална програма срещу финансовите престъпления.

Мерките, набелязани в настоящото съобщение, могат да допринесат значително за пресичане на непрозрачните и понякога незаконни схеми, информация за които

наскоро бе публикувана в медиите. Твърдите и ефективни действия в тези области ще позволят на ЕС да запази водещата си позиция в световен мащаб в областта на доброто данъчно управление и да настоява пред международните си партньори да последват неговия пример. Това ще способства за повече справедливост и ще е в услуга на заетостта, растежа и инвестициите в Европа.